
Alkoholin vaikutukset sikiöön ja syntyvän lapsen elämään

Nella H. ja Nella P. 9.Ik
2019

Alkoholi ja tuleva raskaus

Runsas alkoholinkäyttö, voi vaikuttaa negatiivisesti lapsen saantiin. Se nimittäin vaikuttaa naisen hedelmällisyyteen.

Monet naiset käyttävät alkoholia raskauden alkuvaiheessa, kun he eivät ole vielä olleet tietoisia raskaudesta. Suuret määrät alkoholia raskauden alussa voivat aiheuttaa ikävän keskenmenon. Pienet määrät eivät välttämättä tee aina sikiölle vaurioita, mutta silti ei kannata ottaa sitä riskiä. On aina turvallisempaa olla nauttimatta alkoholia raskauden aikana, sillä siitä voi muodostua paljon ongelmia sikiön kehityksessä ja myös itse lapsessa kun hän syntyy.

Myös sikiö osallistuu juomiseen

Äidin juodessa alkoholi siirtyy aina suoraan sikiöön istukan kautta. Tämä aiheuttaa sikiön kehityksessä paljon ongelmia, sillä niin pienen elimistöstä ei löydy alkoholidehydrogenaasi entsyymiä, joka tuhoaa alkoholia. Tällöin Jos sikiön verenkiertoon pääsee alkoholia, alkoholipitoisuus voi nousta hyvinkin korkeammaksi kuin äidillä. Se myös viipyy sikiön elimistössä pidempään tuhoamassa.

Sikiön vaurioitumiseen vaikuttavat monet tekijät, kuten esimerkiksi kuinka usein juo, kuinka paljon, alkoholin korkeimmat pitoisuudet veressä ja se missä vaiheessa raskautta sikiö saa alkoholia. Tällaista ei kuitenkaan voi oikein tarkkaan ja varmuudella arvioida, sillä jokainen on omanlaisensa yksilö.

Alkoholi sikiön kehityksen vaiheissa

Tarkkaan tällaista ei voi oikein tarkkaan ja varmuudella arvioida, sillä jokainen on kuitenkin omanlainen yksilö.

Raskauden alkuvaiheessa eli viikoilla 0-12 alkoholi aiheuttaa helposti elin epämuodostumia, sekä myös keskushermostoon voi tulla vaurioita, kuten koko raskauden ajan. Elinepämuodostumia tulee siksi helposti, koska tämä vaihe on tärkeä sikiön elinten kehityksessä. Aivot ja sydän ovat ensimmäisiä elimiä jotka kehittyvät. Hieman myöhemmin jalat, kädet, silmät ja sukupuolielimet alkavat kehittyä.

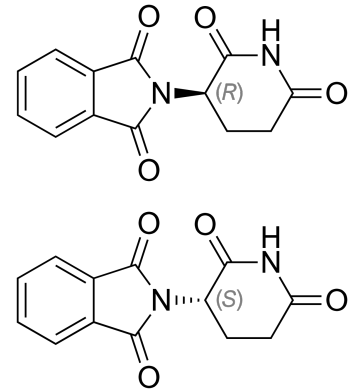
Raskauden viikoilla 13-24, erityisesti kuulo ja kasvopiirteet kehittyvät, jonka takia sikiön kuuloon ja näköön voi tulla vaurioita ja muutenkin sikiön kasvu voi hidastua.

Raskauden myöhemmissä vaiheissa eli viikoilla 25-40, sikiö saa lopullisen muotonsa ja ulkonäkönsä. Tällöin sikiölle kehittyy myös nopeasti lisää massaa ja alkoholi vaikuttaa eniten sikiön ulkonäköön ja kasvuun.

Teratogeeni

Teratogeeni on se tekijä, mikä aiheuttaa sikiölle vaurioita ja epämuodostumisia. Niitä voivat olla myös alkoholin lisäksi, erilaiset kemikaalit, antibiootti tetrasykliini, säteily ja virukset. Ennen sitä aikaa, kun teratogeenistä on tiedetty raskauden alkuvaiheessa olevaa pahoinvointia on koitettu hoitaa talidomidillä. Talidomidi on unilääke sekä myös rauhoittava lääke, joka on voimakkaasti vaikuttanut sikiöihin.

Kuvassa näkyy talidomidin rakenne.

FASD

Kun sikiö on saanut alkoholista jonkinlaisia vaurioita, siitä käytetään nimitystä FASD. FASD tulee termistä (Fetal Alcohol Spectrum Disorders) ja se on yleisnimitys erilaisille sikiön vaurioille. FASD:iin kuuluu neljä hieman toisistaan poikkeavaa diagnoosia: FAS, PFAS, ARND ja ARBD. FAS on näistä neljästä diagnooseista se kaikista vaikein aste.

FASD-lapsella vaurioita on yleensä keskushermostossa, joka merkitsee sitä että lapsella voi olla kehitysvammaisuutta tai joitain oppimisvaikeuksia mitkä näkyvät erityisesti matemaattisissa aineissa. Jos lapsella on erityisen epävakaa kasvuympäristö on hyvin mahdollista, että lapselle tulee joitain käytösongelmia.

Valitettavasti maailmassa on paljon tällaisia lapsia, mutta heitä ei olla vain voitu diagnosoida, sillä ei ole ollut todisteita siitä että äiti olisi käyttänyt raskauden aikana alkoholia.

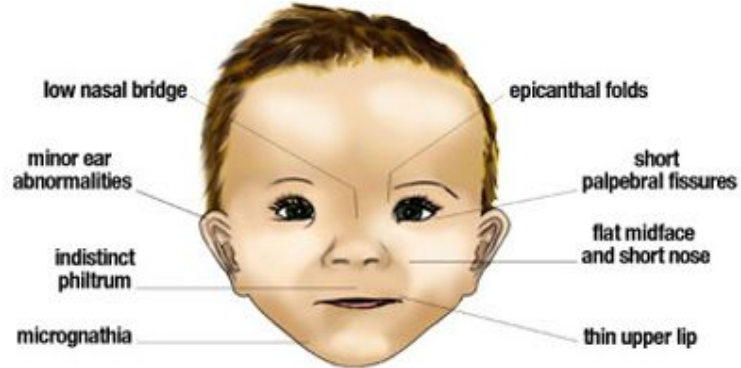

FAS ja sen oireet

FAS on kaikista alkoholi oireyhtymistä vakavin muoto. Siinä lapsi on vaurioitunut eniten sikiöaikana. Monesti tällaiset epäilyt huomataan neuvolassa, kun lapsen paino on pienempi mitä sen kuuluisi olla siinä vaiheessa raskautta. Myös lapsen aivot ovat kehityksestä jäljessä tai niissä voi olla rakennepoikkeamia. Tästä voi tulla vastasyntyneelle lapselle esimerkiksi neurologisia oireita ja myöhemmässä vaiheessa lapsi voi olla jälkeenjäänyt muihin verrattuna. FASD-lapsen huomaa myös sen kasvojen erilaisesta rakenteesta. Heidän päänsä ja silmänsä voivat olla erikoisen pienet ja nenä-huulivako voi puuttua kokonaan. Joidenkin ylähuuli voi olla myös ohut ja yläleuka voi sijaita tavallista alempana.

Rakennepoikkeamat kasvoissa

FETAL ALCOHOL SYNDROME

FASD-lasten määrä maailmalla ja Suomessa

Länsimaissa on eniten alkoholin takia kehitys vammautuneita. Eri tutkimuksien perusteella on osattu määrittellä, että koko maailmassa noin joka ensimmäisellä sadasta kymmenestä on jonkinlaisia alkoholi vaurioita. Lukemat kuitenkin vaihtelevat jonkin verran alueesta ja kulttuurista riippuen. Esimerkiksi Etelä-Afrikassa lukemat ovat suuret. Siellä nimittäin alkuperäisasukkaat ovat saaneet palkkansa osittain viininä, kun he ovat olleet työskentelemässä isoilla viinitiloilla.

Suomessa syntyy vuosittain suunnilleen noin 600 lasta, joilla on jonkin asteisia alkoholi vaurioita. Näistä suunnilleen seitsemälläkymmenellä on FAS.

FASD-lapsen diagnosointi

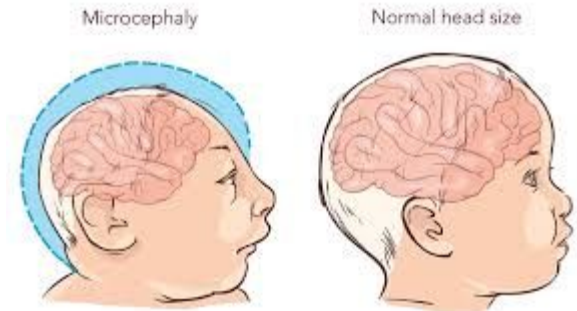
Itse lapsen tulevaisuuden kannalta ihannetilanne olisi saada virallinen diagnoosi elämän varhaisessa vaiheessa. Tällöin lasta voidaan auttaa ja tukea asioissa, jotka ovat hänelle vaikeita..

Diagnoosi on yleensä melko vaikea tehdä ja siihen vaaditaan paljon tutkimuksia. Ammattilaiset seuraavat kuinka lapsi on kasvanut ja kehittynyt, sekä hänen ulkonäköpiirteitään. Nykyisin lääkärit käyttävät myös 3D-kuvausta, jossa nähdään lapsen rakenne tarkemmin. FAS-lapsi on aina helpompi diagnosoida kun heillä on enemmän oireita.

Kriteerit FAS:in diagnosoointiin

Ensimmäisenä täytyy varmistaa onko äiti nauttinut runsaasti alkoholia säännöllisesti tai harvemmin. Jos hän ei itse sitä myönnä, voi läheinen henkilö tunnustaa hänen puolestaan. Äidistä voidaan myös päätellä muuten, jos hänellä on esimerkiksi vieroitusoireita tai alkoholin aiheuttamia sairauksia.

Lapsella täytyy olla FAS:iin kuuluvat rakennepoikkeamat kasvoissa ja aivoissa.

Alkoholi vastasyntyneen lapsen kannalta

Liika alkoholin juominen on haitaksi vastasyntyneelle lapselle erityisesti tämän kehityksen kannalta, koska äidin humalajuominen tuo helposti turvattomuutta ja yksinäisyyttä lapselle. Kuitenkin alkoholia voi juoda silloin tällöin imetysaikana, kunhan muistaa pitää kohtuuden juomisessa. Ja jos on tullut juotua alkoholia reilusti, niin kannattaa pitää parin tunnin väli ennen imetystä. Kaikista paras ratkaisu olisi jättää alkoholi kokonaan pois, ettei lapsen varhais vuorovaikutus häiriintyisi äidin juodessa. Myös äidin ja lapsen välinen kiintymyssuhde ei kehity tarpeeksi hyvin, jos äiti juo säännöllisesti. Olisihan juominen pienen lapsen kannalta vaarallista, jos äiti on aina humalassa. Ja tällöin lapsesta huolehtiminen unohtuisi helpommin.

FASD-lapsen kuntouttaminen ja hoito

FASD-lapsia pystytään kuntouttamaan mikä parantaisi lapsen tulevaisuutta. Kuntoutuksen tarkoituksena olisi suurimmaksi osaksi luoda lapselle turvaa, parantaa kiintymyssuhdetta ja saada lapsen vuorovaikutussuhdetta paremmaksi. Näiden lisäksi on myös muita tärkeitä hoito menetelmiä joilla parannetaan FASD-lastia. Kuntoutuksella ei aina voida kuitenkaan kokonaan hoitaa FASD-lastia.

FASD:ista keskustelu

Suomessa odottavalla äidillä on oikeus juoda raskausaikana, vaikka siitä seuraakin erilaisia haittoja lapselle. Tästä kyseisestä aiheesta on keskusteltu silloin tällöin, ja se on herättänyt myös mielipiteitä ihmisissä. “ Onko se äidin oma vika, että juo vai onko se yhteiskuntamme mikä antaa odottavalle äidille luvan juoda alkoholia raskausaikana ja sen jälkeen?” Kuitenkin täytyy muistaa, että lapsi ei ole missään vaiheessa voinut vaikuttaa äidin juomiseen ja käyttäytymiseen. Joten lapsi on syytön äidin juomiseen.

Aiheeseen liittyvä video: <https://youtu.be/bYsdNhy7Fx0>

Lähteet

- verneri.net (31.8.19, 7.-8.9.19)
- terveyskirjasto.fi (29.-31.8.19, 7.9.19)
- fi.m.wikipedia.org (31.8.19, 7.9.19)
- hammaslaakarilehti.fi (8.9.19)
- kehitysvammaliitto.fi (8.9.19)

